

BOEKRECENSIE

DIENEN EN BEÏNVLOEDEN; VERHALEN OVER AMBTELIJK VAKMANSCHAP

PAUL 'T HART IN GESPREK MET WIM KUIJKEN, MET MEDEWERKING VAN ERIK-JAN VAN DORP

Jeroen Haan*

■ Hoe kan een (top)ambtenaar, en later Deltacommissaris, goed zijn werk doen? Welke persoonlijke en professionele kwaliteiten, vanuit zijn rol binnen het politiek bestuurlijke en ambtelijk systeem, zijn daarbij helpend en nodig? Kortom: wat behelst ambtelijk vakmanschap en hoe kan je er op reflecteren? In dit boek is Wim Kuijken daarover aan het woord, in de ik-vorm, wat het prettig leesbaar maakt en met persoonlijke reflecties die het extra diepgang geeft. De inleidingen (leeswijzer van de vakmanschapskwesties per casus) en reflecties (casus in breder perspectief en vakmanschapsthema's uitgediept) zijn van bestuurskundige professor Paul 't Hart, die het boek schreef aan de hand van gesprekken met Kuijken. Het wetenschappelijk gefundeerde denken van Van 't Hart over 'ambtenaar 3.0' maakt het boek extra de moeite waard.

Een aantal van de noties die naar voren komen zijn: het creëren van stabiliteit in verandering (en andersom), het belang van timing, de pacificatie van tegenstellingen in de gedecentraliseerde rechtsstaat en een helder onderscheid tussen politiek bestuur en ambtelijk management. Dit zou je kunnen lezen als algemene waarheden, maar de kracht van het boek zit in de gelaagdheid: Wim Kuijken deelt zijn ervaringen in concrete situaties die rijk zijn beschreven, zowel de successen als de mislukkingen en frustraties. Hij en andere directe betrokkenen reflecteren op deze praktijksituaties. Aan het eind van het boek leidt dat tot een aantal 'werkzame bestanddelen' van Kuijken's methodologie, die wordt samengevat als de kunst van het balanceren. Samen met de bestuurlijke reflecties en duiding van 't Hart komen praktijk en theorie hand in hand naar voren. Zonder een spoiler te geven over de afloop, kan ik verklappen dat de NSOB-stijlen van overheidssturing alle aan bod komen, waarmee het boek voor iedere bestuurder, ambtenaar en

Boek is kosteloos te downloaden via <https://www.nsob.nl/wp-content/uploads/2018/06/NSOB-Dienen-En-Beïnvloeden-volledig-boek.pdf>

adviseur die daar mee werkt (en wie is dat niet?) de moeite waard is.

In de verschillende 'uit het leven gegrepen' cases lezen we de ontwikkeling van Kuijken als vakman, manager, leider en *reflective practitioner*. Dat is geen routekaart voor groei en ontwikkeling, maar een persoonlijk doorleefd pad dat afhangt van persoon, systeem en rol (opvatting). Daarin had meer kritische reflectie mogen zitten in de stappen die hij in de opvolging van functies heeft doorlopen. Daarnaast is het ook een beschrijving van de ontwikkeling in bestuursfilosofieën en -stijlen, waaruit blijkt hoe de rechtmatige, presterende, samenwerkende en responsieve overheid zich verhoudt tot de (netwerk)samenleving.

Het boek leest als een fijne combinatie van spannende verhalen en ervaringen, een leerboek met bestuurlijke inzichten en een uitdaging om na te denken over je eigen professionele situatie en praktijk. Een lezenswaardige, leuke en leerzame ervaring. ■

* Jeroen Haan, programmamanager participatie bij Gemeente Haarlemmermeer.